

УДК 090.1:027(477)“18/19”

ОСОБОВІ ЗІБРАННЯ У ФОНДАХ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСАЛЬНИХ БІБЛІОТЕК ЛЬВОВА (кінець XIX – початок XX ст.)

Наталія КУНАНЕЦЬ

*Науково-технічна бібліотека Національного університету “Львівська політехніка”,
вул. Професорська, 1, м. Львів, МСП, 79000, Україна, тел. (032) 258-21-28,
ел. пошта: n_kunan@yahoo.com*

Коротко проаналізовано кількісний склад та історію формування особових книгозбірок у фондах бібліотек Ставропігійського Інституту, Народного Дому, Наукового товариства ім. Шевченка, Національного музею у Львові та ін. Змістове наповнення цих зібрань визначалося їх власниками, їхніми індивідуальними фаховими чи збиральницькими зацікавленнями, відображало нахили, естетичні смаки, суспільно-політичні переконання фондоутворювачів. Колекції та зібрання відбивають специфіку діяльності фондоутворювачів та свідчать про науковий характер фондів бібліотек, у яких вони зберігалися.

Ключові слова: бібліотеки Львова, історія бібліотек, приватні бібліотеки.

Бібліофіліство розвивалось у Галичині з давніх часів. Поступово видання передавалися з приватних зібрань до бібліотек, при цьому часто ставили умову збереження їх цілісності. На сучасному етапі діяльності бібліотек масиви таких видань окреслюють поняттям “історико-культурні фонди”, які, за визначенням член-кореспондента НАН України, доктора історичних наук, професора Л. А. Дубровіної, “включають до свого складу тематичні й історичні колекції, зібрання, бібліотеки та окремі документи, організовані в окремі та самостійні структурні утворення, відображають матеріальний та духовний досвід людства й національних культур, в основному ретроспективні і такі, що мають непересічне значення для розвитку суспільства”¹.

Особливу групу власників особистих бібліотек складала львівські службовці та науковці, які формували бібліотеки відповідно до фаху, дослідницької тематики або власних уподобань. Ці книгозбірні відіграли визначну роль у розвитку бібліотечної справи регіону. До цього їх спонукали професійні та громадські інтереси.

Деякі зібрання передавали вже після того, як їх упорядкував і каталогізував сам власник або запрошений фахівець. Їхнє формування було результатом планомірної і кропіткої роботи колишнього власника. Колекції набувалися переважно у вигляді дарів, однак в окремих випадках не виключалася купівля. Склад зібрань віддзеркалював суспільні процеси², коло фахових та особистих зацікавлень власника, його літературні та мистецькі смаки. Деякі власники захоплювалися колекціонуванням поточної книжкової продукції, проте чимало бібліофілів накопичували унікальні та рідкісні

¹ Дубровина Л. А. Библиотечные фонды: к проблеме классификации // *Роль библиотек в развитии общества: тез. докл. междунар. конф. 10–13 окт. 1989 г., Киев.* – Киев, 1989. – С. 84.

² Арсірій С. Історія бібліотечної справи на західноукраїнських землях: досвід і проблеми вивчення // *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника.* – Львів, 2002. – Вип. 9/10. – С. 77–88.

видання, що відповідало загальним тенденціям суспільства означеного історичного періоду, спрямованим на збереження національної культури в умовах бездержавності. Деякі зібрання формували за фаховими ознаками, пов'язаними з професією власника. Вважається, що основна цінність вузькопрофільних зібрань діячів культури та науки саме в їх тематичному наповненні³. На думку доктора наук Г. І. Ковальчук, необхідність провести розмежування між “книгами, що мають наукове значення, книгами, що становлять цінність завдяки їх оправі чи матеріалу, на якому вони надруковані, і книгами, рідкісними у прямому розумінні цього слова” бібліотекарі усвідомили у другій половині XIX ст.⁴ Наявність виокремлених цінних зібрань переважно притаманна бібліотекам, фонди яких мали універсальний характер.

Інтерес до приватних книгозбірень поживався від 1990-х рр., коли актуалізувалися дослідження пам'яток національної культури та цінних книжкових колекцій. Основну увагу приділяли зібранням, які вдалося зберегти і передати до фондів громадських книгозбірень, оскільки вони склали первинну основу багатьох великих бібліотек Галичини та стали вагомим джерелом поповнення їх фондів. Окремі приватні книгозбірні досліджували Р. Біганський, М. Галушко, О. Дзьобан, Т. Литвин, О. Колосовська, М. Кольбух, однак цілісного дослідження цієї теми немає. Не розглядалася роль цих книгозбірень у формуванні книжкової та бібліотечної інфраструктури як складової унікальних фондів, що, без сумніву, становлять національне надбання України.

У даній статті консолідовано відомості про зібрання приватного походження, які перебували до 1939 р. у фондах українських універсальних бібліотек Львова, з наголошенням на особистостях бібліофілів. Особливу увагу приділено передачі до наукових книгозбірень приватних зібрань наукових та культурних діячів, які мешкали не лише в Галичині.

Слід зазначити, що наприкінці XIX – на початку XX ст. у галицькому бібліофілстві спостерігалася тенденція, при якій мотиваційну перевагу надавали обґрунтованій вибірковості при формуванні фонду книгозбірні, спонукаючими чинниками були наукові зацікавлення власників, бажання надати певний інформаційний ресурс у користування науковим осередком, які навколо них гуртувалися, для підвищення ефективності наукових досліджень, а також бажання зламати певні стереотипи, що сформувалися у суспільстві.

У фонді книгозбірні братства, яку можна вважати попередницею бібліотеки Ставропігійського Інституту, окремо зберігалася подарована Ставропігії бібліотека львівського офіціала Антонія Левинського⁵, який тривалий час (до 1778 р.) редагував книги, що виходили друком у братській друкарні. Праці А. Левинського стосуються осмислення минулого та церковно-політичних реалій сучасності в історії Церкви (наприклад, “Походження і життя львівських єпископів грецького обряду”)⁶, тому можна припустити, що фонд книгозбірні, який нараховував 120 назв (3000 примір-

³ Дубровина Л. А., Муха Л. В. Исторические коллекции книг и библиотечных собраний и совершенствование их организации и хранения // *Прогрессивные библиотечные технологии: организация и управление: сб. науч. тр.* – Киев, 1989. – С. 131.

⁴ Ковальчук Г. І. Колекції стародруків і рідкісних видань у бібліотеках України: історія створення, проблеми обліку та інформаційного розкриття // *Колекції пам'яток писемності та друку у бібліотечних фондах України: проблеми формування, збереження, розкриття: Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю відділу рідкісних видань і рукописів ХДНБ ім. В. Г. Короленка.* – Харків, 2003. – С. 7.

⁵ Центральний державний історичний архів України, м. Львів (далі – ЦДАІУ), ф. 129, оп. 1, спр. 1217, арк. 137–138.

⁶ Там само, ф. 201, оп. 46, спр. 31, арк. 67–105.

ників), містив книги, що відповідали науковим зацікавленням власника. Вочевидь, у фонді його бібліотеки були копії різноманітних документів з історії церкви, реєстрів та інвентарів, які священник опрацював у 1760–1770-х рр. для укладання копійців. Як зазначає В. Кметь, вони “є не лише надзвичайно цінним джерелом до історії Уніатської церкви XVI–XVIII ст., але й важливою підставою дослідження історії Православної церкви, української духовної культури XVI–XVII ст.”⁷. Поряд із цим, у фонді бібліотеки було кілька розділів, критерієм розподілу на які була мова видання. Найчисленнішим був розділ латинських книг, серед яких – твори античних авторів (Вергілія, Езопа, Тіта Лівія, Овідія, Саллюстія, Цицерона, Курція Руфа), а також книги з юриспруденції, хроніки Я. Меховіти і М. Кромера. Кількість книг кирилицею була незначною, але серед них були цікаві твори, наприклад, “Ключ розуміння” Йоанікія Галятовського, “Вінець Христов” і “Огородок Марії Богородиці” Антонія Радивиловського, “Камінь віри” Стефана Яворського, “Розиск...” Дмитра Туптала (Ростовського), праця Ігнатія Кульчинського з історії церкви в Україні та Білорусії (“Specimen ecclesiae Ruthenae”), книга Кипріяна Жоховського про Люблінський собор 1680 р., Києво-Печерський патерик⁸. У 1758–1760 рр. призначена нунціатурою комісія підтвердила, що А. Левинський пожертвував бібліотеку на користь Ставропігії⁹. Відомостей про перехід зібрання до фонду бібліотеки Ставропігійського інституту не виявлено.

Книгозбірню Леся Малецького за заповітом власника успадкувало Ставропігійське братство¹⁰. Також у бібліотеці Ставропігії зберігалася частина приватної книгозбірні Д. Зубрицького¹¹.

Відомий чеський етнограф Франтішек Ржегорж – дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка, член товариств “Просвіта” і “Чеська бесіда” у Львові, Чеського музею – певний час мешкав у Галичині і зробив вагомий внесок у розвиток українсько-чеських культурних контактів¹². Завдяки етнографічній діяльності вченого з особливостями життя гуцулів та бойків знайомилися не лише чеські читачі, а й широка громадськість монархії Габсбургів¹³. Формуючи приватну бібліотеку, він розподілив її на два зібрання: “чеське” та “українське”. Зібрання українських видань та унікальну колекцію українських етнографічних матеріалів, сформовану під час перебування у Галичині завдяки сприянню друзів, дослідник подарував Національному музею у Празі.

Колекцію видань чеською мовою Ф. Ржегорж, від’їжджаючи у 1890 р. з Галичини, “назавжди залишив русинам”¹⁴. Про це у 1896 р. повідомив журнал “Zlata Praha”, назвавши її “чеською” бібліотекою, що “налічувала декілька тисяч томів”¹⁵. Часопис

⁷ Кметь В. Ф. *Львівська спархія у XVI – на початку XVII століття*: автореф. дис. [...] канд. іст. наук: 07.00.01. – Львів, 2001. – 21 с.

⁸ Ісасвич Я. *Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми*. – Львів, 2002. – С. 370.

⁹ Зубрицький Д. *Летопись Львовского Ставропигиального братства, по древним документам составленная*. – Львов: Ставропигийский институт, 1926. – С. 191.

¹⁰ Фрис В. *Історія кириличної рукописної книги в Україні X–XVIII ст.* – Львів, 2003. – С. 150.

¹¹ Письма к Михаилу Погодину из славянских земель (1835–1861) / Издание Императорского Общества истории и древностей Российских при Московском университете. – Москва, 1879–1880. – Вып. I–III. – С. 537–621.

¹² Кунанець Н. Бібліотеки товариства “Просвіта”: особливості діяльності // *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка*. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 184.

¹³ Кріль М. [Рец. на книгу: Valašková N. František Rehoř (1857–1899) a jeho etnografická činnost / S ukázkami článku F. Rehoře z Haliče. – Praha, 1999. – 167 s. + 15 il.] // *Проблеми слов’язознавства*. – 2002. – Вип. 52. – С. 205.

¹⁴ Біганський Р. М. Франтішек Ржегорж як колекціонер книжок та його особиста бібліотека // *Бібліотекознавство та бібліографія: Зб. наук. праць*. – Київ, 1982. – С. 41.

¹⁵ Там само.

наголошував, що дослідник “по можливості, постійно її поповнює”, зокрема, навідуючись у Галичину з дослідницькою метою. Часопис “Діло” уточнив кількісний та якісний склад книгозбірні, зазначаючи, що вона нараховувала 409 назв у 560 примірниках¹⁶ видань історичного, географічного і природничого спрямування¹⁷. Зібрання тривалий час перебувало у фонді бібліотеки товариства “Просвіта”. Згідно з волею вченого, його впорядкували і розмістили “в окремій шафі”.

Дуже цікавою є подальша доля “чеського” зібрання. Після реорганізації діяльності бібліотеки “Просвіти” у 1926 р. і передачі до бібліотеки НТШ масиву наукових видань, що накопичувався в її фонді впродовж тривалого часу, це зібрання також опинилось у бібліотеці Наукового товариства, а вже 1940 р. увійшло до фондів Львівського філіалу Бібліотеки АН УРСР (тепер – Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника, далі – ЛННБУ) і зараз зберігається як особове зібрання Ф. Ржегоржа у фонді відділу україніки цієї книгозбірні¹⁸.

Цінним здобутком книгозбірні товариства “Просвіта” стала приватна бібліотека українського філолога і громадського діяча, член-кореспондента Академії наук у Кракові, доктора філософії і вільного мистецтва, професора кафедри руської (української) мови та літератури Львівського університету, члена “Руського Педагогічного Товариства”, керівника філологічної секції НТШ, члена-засновника товариств “Народна Рада” і “Просвіта” Омеляна Огоновського¹⁹, яку науковець “записав” “Просвіті”. Як мовознавець він виступав прибічником формування української літературної мови на народно-розмовній основі із застосуванням етимологічного правопису. Саме цей напрямок наукових зацікавлень дослідника склав основу тематичного спрямування при формуванні приватної бібліотеки. Про книгозбірню залишилися скупі відомості – було багато цінних видань, передовсім із мовознавства.

Бібліотека НТШ сформувала доволі велику кількість окремих зібрань²⁰. Незважаючи на постійне поповнення книгами з приватних бібліотек, у її фонді було виокремлено лише 14 особових книгозбірень, які раніше належали видатним діячам культури і науки, деякі з них були відомі далеко за межами Галичини.

Найвідомішою сьогодні є бібліотека І. Франка²¹, яку він заповів “передати НТШ на його невідкличну власність”²². Після 1939 р. зібрання перейшло до фондів ЛННБУ, але невдовзі його перевезли до Києва в Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України²³. З 2005 р. відділ рукописних фондів і текстології цього інституту розпочав підготовку до видання науково-бібліографічного опису персональної бібліотеки письменника, і 2010 р. вийшов друком перший том цього грандіозного видавничого проекту²⁴.

¹⁶ *Діло*. – 1891. – 1 квітня.

¹⁷ М. Бібліотека [Францішека Ржегоржа] // Там само. – 20 марта. – С. 3.

¹⁸ Наконечний Є. П. Формування фондів філіалу бібліотеки на основі вивчення їх складу та використання // *Бібліотека, книга, читач: Зб. наук. праць*. – Київ, 1987. – С. 132.

¹⁹ Дорошенко В. “Просвіта”, її заснування й праця: *Короткий історичний нарис з додатком про “Просвіти” в інших країнах*. – Філадельфія, 1959. – С. 17.

²⁰ Кревецький І. *Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові*. – Львів, 1923. – С. 6–7.

²¹ Там само. – С. 7.

²² Державний архів Львівської області, ф. 12, оп. 23, спр. 1, арк. 1.

²³ Гуменюк М. П. Книга і праця – великі дві сили: [Книга в житті І. Франка] // *Жовтень*. – 1966. – № 2. – С. 91–93; Кревецький І. *Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові*. – С. 6.

²⁴ Бібліотека Івана Франка: науковий опис: У 4-х т. / наук. керівник проекту Г. Бурлака. – Київ, 2010. – Т. 1. – 624 с.

Власник розділив свою книгозбірню на дві частини: рукописне зібрання, що містило понад півтисячі рукописів, та книжковий фонд, який складався майже з семи тисяч примірників видань²⁵. Сучасні дослідники книгозбірні вважають, що її реальний обсяг є значно більшим – близько 12 тис. одиниць, адже більшість видань власник скомпонував у конволюти, деякі з них складаються із 50 книжок, брошур, примірників журналів тощо²⁶. У зібранні представлено книги з історії української та західноєвропейської літератури, історії релігії, філософії²⁷, а також нотолінійні співаники – ірмолі кінця XVI – початку XIX ст.²⁸ “Великий книжковий комплекс максимально точно відбиває не лише коло читання геніального письменника-мислителя, а й його дивовижно багатогранні контакти зі світовою культурою”, – вважають співробітники Інституту літератури²⁹.

Значним було зібрання правничих видань з приватної книгозбірні письменника, публіциста, педагога, громадського і культурного діяча Олександра Кониського³⁰, яке містило 392 видання³¹, подаровані самим адвокатом, і понад 550 примірників, переданих після його смерті³². Слід відзначити, що упродовж свого інтенсивного літературного, наукового і громадського життя О. Кониський невтомно працював на благо ідеї національного відродження українського народу, звертався до національної інтелігенції з метою спрямувати її зусилля на пропаганду демократичних ідеалів, розвиток національного руху, культури та політичної думки³³. Тематичний склад зібрання підтверджує, що поза увагою дослідників залишається юридична діяльність О. Кониського, його внесок у розвиток правової думки в Україні другої половини XIX ст. та погляди у сфері кримінального права, на проблеми шкільної народної освіти, недільних шкіл, мови викладання, підготовки підручників за умов національного гніту. Живучи в Полтаві, О. Кониський спочатку служив у суді, а потім займався адвокатською практикою, створив п’ять недільних шкіл та вечірню школу для молоді, а також дві суботні школи для єврейських дітей. У цих школах він працював або вчителем, або бібліотекарем, таким чином, проявляючи тягу до книги не лише у бібліофільстві.

Кількісно вирізнялося зібрання відомого українського філософа В. Лесевича, який тривалий час мешкав у Росії. Останні роки життя В. Лесевич прожив у Києві, займався публіцистичною діяльністю і ґрунтовно вивчав сучасні йому напрями західноєвропейської філософії, особливо позитивізм, залишаючись його популяризатором і пропагандистом, пройшовши шлях від позитивізму О. Конта до емпіріокритицизму німецької критичної школи Авенаріуса–Герінга. В. Лесевич отримав освіту у Петербурзькому інженерному училищі і в Академії Генерального штабу, але попри це, він

²⁵ Кревецький І. *Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові...* – С. 6.

²⁶ Маслянчук Т., Мірошниченко Л., Чернишенко Л. Про майбутнє видання опису бібліотеки І. Франка // *Слово і Час*. – 2006. – № 8. – С. 91.

²⁷ Гуменюк М. П. Книга і праця – великі дві сили... – С. 92.

²⁸ Ясиновський Ю. П. Нотний Ірмолой з колекції Івана Франка // *Бібліотека, книга, читач: Зб. наук. пр.* – Київ, 1987. – С. 107.

²⁹ Маслянчук Т., Мірошниченко Л., Чернишенко Л. Про майбутнє видання опису бібліотеки І. Франка... – С. 91.

³⁰ Дзьобан О. О. Меморіальна бібліотека Олександра Кониського в НТШ // *Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка: Книги і люди: Матеріали круглого столу*. – Львів, 1996. – С. 29–35.

³¹ ЦДІАЛ, ф. 309, оп. 1, спр. 33, арк. 22.

³² Там само, спр. 853, арк. 15.

³³ Мисюра О. О. *Олександр Кониський у громадсько-політичному і культурно-освітньому житті України (друга половина XIX ст.)*: автореф. дис. [...] канд. іст. наук: 07.00.01. – Харків, 2005. – С. 7.

займався і з'ясуванням сутності соціології, її місцем у системі наук, питаннями прогресу. Дослідник сформулював цікаву парадигму, вважаючи, що філософія є результатом прямого і безпосереднього продовження розвитку наукового знання і покликана виконувати функцію синтезу наукового знання, залишаючись при цьому позитивною наукою, яка розчиняється в науковому світогляді. В. Лесевич уважав, що основне завдання наукової філософії полягає в удосконаленні “рутинних” відносин у всіх галузях життя суспільства шляхом вивчення питань, вирішення яких сприяє загальнолюдському благу. Саме тому його приватна бібліотека містила понад три тисячі примірників видань з історії та теорії філософії (переважно європейських філософів-класиків)³⁴ та велику кількість словників. Мовний аспект видань був дуже широким: у зібранні були книги англійською, французькою, німецькою, італійською, іспанською та російською мовами. Разом із власником книгозбірня подорожувала просторами Росії та України.

Тематично йому була співзвучною бібліотека доктора І. Мандичевського – адвоката у Станіславові (тепер – Івано-Франківськ), громадського діяча, бібліографа і перекладача, яка містила кількості книг з питань західноєвропейської філософії³⁵ та права. Дослідник у студентські роки мандрував по Галичині, збираючи кращі матеріали, які згодом знайшли застосування в його дослідженнях та вплинули на формування книгозбірні. Його публіцистична діяльність у цей період пов'язана з популяризацією у Східній Галичині ідеалів рівності, свободи, посиленням акценту на соціальних моментах.

Зібрання Юліана Медведського, українського геолога, професора Львівської Політехніки, окреслює галузь дослідницьких зацікавлень ученого – геологічні та палеонтологічні дослідження на землях Прикарпаття, вивчення геологічної будови копалень солі у Величці та Бохні, складання геологічної карти європейської частини Росії тощо. Науковець отримав визнання у науковому світі як член товариства “Прогресу” та Наукового товариства ім. Шевченка, патрон товариства українських студентів Політехніки “Основа”, голова Польського товариства природознавців ім. М. Коперніка, член-кореспондент Віденського геологічного закладу. Його тричі обирали ректором Львівської Політехніки, а його викладацька діяльність була пов'язана і з кафедрою мінералогії Львівського університету. Бібліотечне зібрання Ю. Медведського нараховувало 1964 примірники книг із проблем геології та фізичної географії Галичини і Карпат³⁶.

Книгозбірня Євгена Олесницького – відомого українського адвоката, організатора і засновника багатьох економічних установ, визначного господарського і просвітнянського діяча, депутата Галицького крайового сейму і австрійського парламенту – після передачі до фонду бібліотеки НТШ налічувала 2450 примірників видань³⁷, тематика яких окреслювала коло його зацікавлень. Зокрема, основу книгозбірні склали праці з економіки, правознавства, теоретичних засад розвитку економічної й політичної думки в Галицькій Україні, політичної історії, зібрані під час численних мандрівок Австро-Угорщиною та Росією. З іменем Є. Олесницького також пов'язана доля багатьох книгозбірень Галичини. Очолюючи студентське товариство “Дружній

³⁴ Справоздане за 1906 р. Діяльність виділу // *Хроніка НТШ*. – 1907. – Вип. I. – Ч. 29. – С. 1–8.

³⁵ Дорошенко В. *Стан бібліотеки в пр. 1914–1920*. – Львів, 1921. – С. 5.

³⁶ Там само.

³⁷ Там само.

Лихвар” та українське господарське товариство “Сільський господар”, а також перебуваючи у товаристві “Просвіта”, він був причетним до формування книгозбірень цих організацій.

Потребує детального дослідження книгозбірня доктора філософії, відомого мовознавця, дослідника лемківських говірок, члена товариств “Рідна школа”, “Учительська громада”, “Просвіта” та дійсного члена НТШ, професора Ягеллонського університету в Кракові Івана Зілинського, яка у 1918 р. складалася з 2406 примірників видань³⁸ із галузі філології, мовознавчих досліджень, зокрема діалектології української мови. Вагомим його здобутком та визначним внеском в українську діалектологію стала “Карта українських говорів” (Варшава, 1933). Особливо енергійно дослідник виступив проти гіпотези окремих польських авторів, які твердили, що основою лемківської, бойківської та навіть гуцульської говірок нібито була польська мова.

Не знайшла свого дослідника і приватна бібліотека українського громадсько-політичного діяча, педагога, історика, публіциста, видавця, посла до австрійського парламенту, секретаря освіти й віровизнання в першому Державному секретаріаті ЗУНР Олександра Барвінського, яка того ж 1918 р. налічувала 576 примірників видань³⁹. Авторські зацікавлення активно вплинули на тематику формування фондів книгозбірні, до складу якої входили видання з проблем педагогіки, історії, української літератури. Очолюючи в 1891–1896 рр. Українське педагогічне товариство, О. Барвінський зумів налагодити активну роботу спілки, скерувати розвиток мережі книгозбірень товариства. Очевидно, плідна співпраця з НТШ та перебування у 1892–1897 рр. на посаді голови цього товариства зумовили передачу його приватного зібрання до фондів бібліотеки.

Книгозбірня видатного медика, державного секретаря охорони здоров’я ЗУНР, творця студентського товариства “Медична Громада”, Лікарського товариства та Українського шпиталю у Львові Івана Куровця нараховувала 1030 примірників видань⁴⁰ із різних галузей медицини. Працюючи керівником Українського шпиталю, І. Куровець виділив одну з кімнат першого поверху для розташування бібліотеки Лікарського товариства, яка успішно розвивалася до 1939 р.

Вигідно вирізнялося зібрання Петра Крип’якевича – священика, вікарія при церкві св. Юра, з 1887 р. адміністратора церкви св. Петра і Павла, а згодом катехита середніх шкіл Львова, батька відомого історика Івана Крип’якевича. Він починав працювати як учень аптекаря, а у 1877 р. склав відповідний фаховий іспит на звання фармацевта у Варшавському університеті та отримав можливість працювати в аптеці Адольфа Гелма у містечку Глиняни. Екстерном завершивши навчання у гімназії Франца Йосифа, а згодом у Львівській духовній семінарії, у 1885 р. отримав сан священика. П. Крип’якевич досяг успіху у багатьох сферах: пробував свій талант на літературній ниві, успішно займався науковими студіями з історії церкви, здобувши диплом доктора богослов’я у Віденському університеті, розпочав, але не встиг завершити габілітаційне дослідження⁴¹. Його книжкове зібрання складалося з 796 примірників цінних видань з історії церкви і теології – переважно латинських, грецьких,

³⁸ Дорошенко В. *Стан бібліотеки в рр. 1914–1920...* – С. 5.

³⁹ Там само.

⁴⁰ Там само.

⁴¹ Ясіновський Ю. Отець Петро Франц Крип’якевич – львівський літургіст і богослов (у 150-літню річницю від дня народження). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://regent.cerkiew.net/Biblioteka/Grupjakevych%20YY.pdf>

церковнослов'янських стародруків⁴². Безперечно, що книжкова тематика збігалася із інформаційними запитами власника, який орієнтувався на духовні та теологічно-повчальні напрями читання, наукові дослідження.

Книгозбірня культурно-освітнього діяча, педагога, який викладав у народних і середніх школах Галичини, активного члена “Просвіти” Василя Білецького, сучасника та товариша студентських років І. Франка, редактора журналу “Дзвін” нараховувала 467 примірників⁴³. Відомостей про тематичний склад зібрання не залишилося.

Зібрання всесвітньовідомого оперного співака Модеста Омеляновича Менцинського, який був першим тенором Королівської опери у Стокгольмі, часто виступав з концертами на батьківщині, залучаючи до участі в них хорові колективи, нараховувала 1500 примірників нотних видань⁴⁴, які надійшли зі Стокгольму⁴⁵.

У бібліотеці Народного Дому була низка книжкових зібрань, які походили з колишніх приватних книгозбірень, причому їхні власники належали до найрізноманітніших верств населення.

Значним за обсягом було зібрання Антонія Петрушевича – церковного та політичного діяча, відомого українського історика, археолога, філолога та етнографа, нумізмата і бібліографа, геральдиста і лексикографа, дійсного члена Академії наук у Кракові, Академії наук у Празі, почесного члена Академії наук у Санкт-Петербурзі, члена НТШ у Львові⁴⁶. Протягом 1850–1900 рр. дослідник зібрав унікальну колекцію видань з всесвітньої історії, історії філософії, археології (15700 назв), карт, рисунків (1500 назв), слов'янських стародруків (400 назв), рукописів (258); подорожуючи Галичиною, Буковиною, Закарпатською Україною, Чехією, він відшукував стародруки та давні церковні літописи.

Деяку частину рідкісних стародруків колекціонер передав до Імператорської Академії наук у Санкт-Петербурзі, до бібліотеки Київського університету, до Львівського церковного музею. А у 1885 р. він “записав [Народному Домові] цілу свою бібліотеку”⁴⁷ з характерною для окреслення окремих структурних підрозділів бібліотек у ХІХ – на початку ХХ ст. умовою, щоб вона становила окремий відділ під назвою “Музей А. С. Петрушевича”⁴⁸. У фонді Музею були рукописні документи на пергаменті⁴⁹ та інших носіях, зокрема рукописний “Торжественник”⁵⁰, який нині зберіга-

⁴² Дорошенко В. *Стан бібліотеки в рр. 1914–1920...* – С. 5.

⁴³ Там само.

⁴⁴ *Музична бібліотека М. Менцинського: Каталог* / укл. і авт. передмови О. Осадця. – Львів, 1994. – 247 с.

⁴⁵ Бібліотека НТШ // *Нова зоря*. – 1936. – Ч. 89 (988). – С. 8.

⁴⁶ Галушко М. Особисті бібліотеки А. С. Петрушевича і М. С. Возняка та колекції І. С. Свенціцького та Ф. Ржегоржа як джерело для вивчення історії слов'янських народів // *Бібліотека – скарбниця духовності*. – Київ, 1993. – С. 130–139; Колосовська О. Кириличні стародруки з бібліотеки Антона Петрушевича // *Проблеми слов'янознавства*. – 1995. – Вип. 47. – С. 95–98; Їж. А. С. Петрушевич – колекціонер і дослідник стародрукованої книги // *Книга і преса в контексті культурно-історичного розвитку суспільства*. – Львів, 1998. – Вип. 2. – С. 151–161; Гуменюк М. П. *Біля джерел української бібліографії*. – Київ, 1991. – С. 49.

⁴⁷ Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника, відділ рукописів (далі – ЛННБУ, ВР), ф. 77, од. зб. 14.

⁴⁸ Марков О. О. Описание рукописей ХІХ в. Собрания А. С. Петрушевича (в библи. “Народного Дома” в Львове) // *Вестник Народного дома*. – 1912. – Ч. 1. – С. 6–11; Ч. 2. – С. 26–32; Ч. 3. – С. 34–40.

⁴⁹ Пергаментні документи музею о. прал. Петрушевича // Там само. – 1908. – Ч. 1. – С. 1–2, 55–56; Ч. 2. – С. 22.

⁵⁰ Фрис В. До питання про книгописання в Рогатині та його околицях // *Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали першої наук. конф., 24–25 березня 1995, Рогатин*. – Львів; Рогатин, 1995. – С. 175–176.

ється у відділі рукописів ЛННБУ ім. В. Стефаника. У рукописному розділі зібрання “між нескатальгованими рукописами” зберігалися автографи Івана Вагилевича⁵¹, серед них – переклад “Дочки Слави” Яна Коллара⁵². Зібрання містило певну кількість стародрукованих видань⁵³, а також пізніші видання світського і релігійного характеру українською, польською, німецькою, латинською мовами. Причетність до бібліотечної справи не обмежувалася збиранням: упродовж 1858 р. він упорядкував у Перемишлі капітульну бібліотеку і архів, сформувавши систематичні каталоги на їхні фонди.

Цікавим було зібрання, яке за бажанням колишнього власника було сформоване в окремий відділ бібліотеки Народного Дому під назвою “Музей ім. Кипріяна Коцовського”⁵⁴ і налічувало понад 2000 примірників видань юридичного змісту⁵⁵. Кипріян Коцовський, брат літературного критика Володимира Коцовського, який був у дружніх відносинах з І. Франком, збирав цю бібліотеку впродовж тривалого часу, працюючи після закінчення правничого відділу Львівського університету суддею у місті Делятині⁵⁶. Він розподілив її фонд на 14 умовних розділів: “законоведеніє, русская литература, естествознание, медицина, теология, языкознание, философия, иностранная литература в немецком переводе, французская литература, история и география, польская литература, календари и шематизмы, оперні лібретто”⁵⁷. Окрім книг, у зібранні були альбоми, фотографії та 172 монети. Б. Барвінський, який перебував тоді на посаді бібліотекаря Народного Дому, щодо цього зібрання зауважив: “Найцінніша в тій бібліотеці збірка правничих книжок [...]. Решта ані добором, ані числом не відповідає претенсіональній назві “музей” (мабуть навзір “Музея Петрушевича”, з котрим бібліотеки Коцовського під ніяким зглядом рівняти не можна)”⁵⁸. Зібрання ще одного представника цієї родини, Теодора Коцовського⁵⁹, випускника теологічного факультету Львівського університету, вихованця Львівської греко-католицької духовної семінарії, висвяченого у священничий сан 1834 р. і скерованого на душпастирство в село Станківці Перегінського деканату, а згодом у село Дуба у церкву Святого Миколи Калуського деканату, містила 1500 книг і брошур⁶⁰, переважно теологічного змісту.

Зібрання відомого українського композитора П. Бажанського містило 400 музичних творів у 859 примірниках і фігурувало у облікових документах бібліотеки під назвою “Музична бібліотека о. П. Бажанського”⁶¹. Передана до Народного Дому іменна бібліотека львівського адвоката В. Добрянського, відомого діяча Ставропігії, який був одним із ініціаторів народного віча, що опротестувало передачу єзуїтам Добромильського та інших василіанських монастирів⁶², містила 405 теологічних творів.

⁵¹ Созанський І. Причинок до біографії Івана Вагилевича // *Записки Наукового Товариства імені Шевченка у Львові*. – 1906. – Т. 69. – С. 169.

⁵² Там само. – С. 171.

⁵³ Дары в библиотеку и музей // *Вестник Народного дома*. – 1905. – Ч. 2. – С. 30.

⁵⁴ Приходы и расходы “Народного дома” // Там само. – 1911. – Ч. 10. – С. 179.

⁵⁵ Там само. – 1903. – Ч. 242. – С. 1743.

⁵⁶ Горак Р. Цілом забутий Володимир Коцовський // *Українське літературознавство*. – 2008. – Вип. 70. – С. 70.

⁵⁷ Барвінський Б. *Бібліотека і музей “Народного Дому” у Львові, 1846–1919 рр.* – Львів, 1920. – С. 16.

⁵⁸ Там само.

⁵⁹ Горак Р. Цілом забутий Володимир Коцовський... – С. 69.

⁶⁰ *Вестник Народного дома*. – 1892. – Ч. 115. – С. 918.

⁶¹ Отчет о деятельности Управляющего Совета русского народного Института “НД” во Львове за время от 25 ноября (8 декабря) 1902 года и о нынешнем состоянии находящихся в нем научных пособий и коллекций // Там само. – 1905. – Ч. 11. – С. 153–160; Там само. – 1911. – Ч. 10. – С. 168–169.

⁶² ЦДІАЛ, ф. 130, оп. 1, спр. 811, арк. 3.

Ще кілька приватних бібліотек були значно меншими за обсягом: зібрання В. Добрянського зі Сливниці, що налічувало 474 примірника видань, у тому числі іноземних⁶³; М. Углицького – 145 книг, з яких 54 – французькою, 86 – німецькою, 3 – польською, 2 – руською мовами⁶⁴; видавця М. Куницького – обсягом 68 одиниць зберігання⁶⁵.

Зібрання брата Маркіяна Шашкевича, крилошанина Григорія Шашкевича, який тривалий час обіймав посаду радника міністра освіти та віросповідання (фактично радника з українських питань), містило 3331 назву видань у 3694 примірниках⁶⁶. Колишня приватна бібліотека А. Яновського – 405 видань⁶⁷; П. Лисинецького – 302 книги і 32 брошури⁶⁸. Детальніші відомості про ці зібрання віднайти не вдалося.

Священик та просвітній дяч Микола Кобринський⁶⁹ цікавився культурою і побутом українського села, з юнацьких років збирав народні пісні і записував місцеві обряди та звичаї. Перебуваючи на посаді наглядача шкіл у Перегінському деканаті, він зобов'язав кожного дяка і вчителя надсилати йому пісні та перекази своєї місцевості, збирав діалектизми, у газетних дописах подавав описи обрядів та оберегові дійства⁷⁰. Його зібрання нараховувало 271 книгу, велику кількість брошур та 11 рукописних зошитів з галузі зацікавлень власника⁷¹.

Вирізнялась у фонді приватна бібліотека Якова Головацького⁷², що містила “громadne число книг”⁷³ та “30 об'ємних фасцикул рукописів... і 85 книг і брошур”⁷⁴. У відділі рукописів ЛННБУ ім. В. Стефаніка зберігається “Список книг, подарованих бібліотеці “Народного Дому” у Львові Я. Головацьким”⁷⁵. Зібрання містило документи російською, польською, чеською та німецькою мовами⁷⁶. В. Щурат згадував про передачу Я. Головацьким бібліотеці “Народного Дому” листка з віршем М. Шашкевича “Поza тихий за Дунай”⁷⁷. Накопичуючи свою книгозбірню, подорожуючи Європою, Я. Головацький увесь час підтримував зв'язки з “Народним Домом” і поповнював іменне зібрання новими знахідками.

⁶³ *Вестник Народного дома*. – 1890. – Ч. 88. – С. 730.

⁶⁴ ЦДІАЛ, ф. 130, оп. 1, спр. 811, арк. 34.

⁶⁵ Там само.

⁶⁶ Библиотека бл. п. Григория Шашкевича // *Вестник Народного дома*. – 1888. – Ч. 71. – С. 625; Ч. 72. – С. 629.

⁶⁷ ЦДІАЛ, ф. 130, оп. 1, спр. 808, арк. 84.

⁶⁸ Там само, арк. 86.

⁶⁹ Гоцький І. О. Миколай Кобринский // *Временник Ставропигійского Института на 1895 год*. – Львов, 1894. – С. 135.

⁷⁰ Білоус В. Публікації з питань етнографії у галицькій періодиці 50-х років XIX ст. // *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. – Львів, 1995. – Т. ССXXX. Праці Секції етнографії та фольклористики. – С. 516–526.

⁷¹ ЦДІАЛ, ф. 130, оп. 1, спр. 808, арк. 88.

⁷² Колосовська О. Книги з особистої бібліотеки Я. Головацького у фондах відділу рідкісної книги ЛНБ ім. В. Стефаніка // *Тези наукової конференції, присвяченої 175-річчю від дня народження Я. Ф. Головацького*. – Львів, 1990. – С. 23–26.

⁷³ Отчет о состоянии библиотеки Института “Народный дом” во Львове за I квартал сего 1889 г. // *Вестник Народного дома*. – 1889. – Ч. 77. – С. 687.

⁷⁴ Библиотека и музей // Там само. – 1891. – Ч. 101. – С. 822.

⁷⁵ ЛННБУ ВР, ф. 9, спр. 2917, арк. 1.

⁷⁶ Там само, арк. 1–4.

⁷⁷ Щурат В. Два публічні виступи Маркіяна Шашкевича // Його ж. *На досвітку нової доби: Статті й замітки до історії відродження Галицької України*. – Львів: Накл. книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1919. – С. 99.

У фонді бібліотеки “Народного Дому” було виокремлено і книгозбірню Лева Сосновського⁷⁸, директора галицького апеляційного суду, члена виділу товариства “Галицько-руська матиця”, збирача народних пісень. Разом з іншими представниками галицької інтелігенції він підписав відозву щодо організації з’їзду руських учених у Львові в жовтні 1848 р. Тематичний склад зібрання встановити не вдалося.

Невеликим за обсягом, але достатньо цінним, було зібрання Свідзінських, яке містило понад 20 рукописних книг⁷⁹, деякі з них переписав Павло Свідзінський. У фонді книгозбірні була богослужбова література, з історії християнства, а також книги на світську тематику: переважно художні твори, книги на історичну, природознавчу, медичну, сільськогосподарську тематику⁸⁰. Бібліотека О. Заклинського нараховувала 425 примірників⁸¹.

Значною і доволі цінною книгозбіркою володів митрополит Андрей Шептицький, предстоятель Української Греко-католицької церкви, культурний та громадський діяч⁸². Для опрацювання книгозбірні та виокремлення зібрання, подарованого бібліотеці “Студіону”, запросили Б. Барвінського⁸³. Бібліотека свідчила про широке коло зацікавлень митрополита, який не обмежувався літературою про становлення Греко-католицької церкви в Галичині та її діяльність, і містила книги про Схід і Східну Церкву, колекцію документів про історію Церкви XVII–XX ст., матеріали до бібліографії Й.-В. Рутського. У 1926 р. зібрання містило “найбільшу поза межами Росії збірку російських повоєнних періодичних, богословських, церковних та наукових видань”, що налічувала близько 10 тис. томів⁸⁴.

У фонді “Студіону” було і зібрання К. Гриневичевої – української письменниці, яка в 1903 р. виступила у Львові з полемічними статтями на захист символізму в українській літературі, ідейно примикала до гучної в Галичині групи українських модерністів “Молода муза”. Зібрання нараховувало близько 5 тис. примірників видань.

Зібрання М. Лади нараховувало близько 3 тис. примірників видань теологічного змісту, А. Червінського – 200 примірників видань із питань правознавства⁸⁵. Приватне зібрання П. Хомина – українського греко-католицького священика родом із Ходорівщини, педагога і журналіста, випускника богословського факультету Львівського і Віденського університетів, катехита середніх шкіл у Львові (від 1923 р.), секретаря Богословської академії, співредактора журналу “Богословія”, редактора “Ниви” містило 1500 примірників видань богословського змісту.

У фонді бібліотеки Національного музею зберігалася приватна бібліотека родини Ореста Козловського з Рогатина, що нараховувала понад 4 тис. примірників. Це зібрання передали до музею для тимчасового зберігання, оскільки воно призначалося для книгозбірні “майбутнього українського університету”⁸⁶.

⁷⁸ ЛННБУ ВР, ф. 9, спр. 2923, арк. 1–2.

⁷⁹ Кольбух М. З історії бібліотеки родини Свідзінських // *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка*. – Львів, 2002. – Вип. 9/10. – С. 157.

⁸⁰ Там само. – С. 152–159.

⁸¹ М. М. К. Бібліотека і музей // *Вестник Народного дома*. – 1889. – Ч. 82. – С. 707–708.

⁸² ЦДІАЛ, ф. 358, оп. 1, спр. 1201.

⁸³ Сварник Г. Барвінський Богдан // *Енциклопедія Сучасної України*. – Київ, 2003. – С. 242–243.

⁸⁴ Шептицький К. Митрополит Андрей і оновлення східної чернечої традиції // *Богословія*. – 1926. – Т. IV, кн. 1–4. – С. 154.

⁸⁵ ЦДІАЛ, ф. 577, оп. 1, спр. 10, арк. 1.

⁸⁶ Взаїмна Поміч Українського Вчителства // *Учительське Слово*. – 1931. – Ч. 7/8. – С. 160.

У бібліотеці музею опинилося зібрання українського письменника, публіциста, громадського діяча, дійсного члена НТШ Михайла Павлика. Письменник, беручи активну участь у суспільно-громадському й культурному житті Львова, постійно був пов'язаний із книжковим рухом Галичини, збирав і узагальнював матеріали про роботу читальних товариств і спілок, писав про назрілі питання освіти; йому належить провідна роль у справі збирання, публікування, розповсюдження, збереження безцінних пам'яток української, загальнослов'янської та європейської культур. М. Павлик працював із книгами впродовж усього життя; тривалий час він працював у бібліотеці НТШ, сприяючи її розвитку і зростанню фондів.

У фонді Національного музею перебувала книгозбірня визначного українського етнографа, фольклориста, публіциста, педагога, культурно-освітнього і громадського діяча, дійсного члена НТШ Володимира Шухевича⁸⁷, який виключно на основі власних багаторічних спостережень детально описав матеріальну і духовну культуру галицьких гуцулів. Дослідник працював професором реальної школи у Львові, де викладав зоологію, ботаніку, мінералогію, геологію, фізику й математику. За ініціативи В. Шухевича у 1903 р. було створено “Союз співацьких та музичних товариств”, а через рік за його ж пропозицією назву цієї організації змінили на “Музичне товариство імені М. Лисенка у Львові”, яке організувало першу музичну українську школу “Вищий інститут музичний” у Львові⁸⁸. Кількісний вимір книжкового зібрання В. Шухевича встановити не вдалося. Можна лише висунути гіпотезу, що, подорожуючи Карпатами, він захопився побутом, оригінальним мистецтвом і фольклором краю, покинув ботанічні дослідження і з головою поринув у вивчення духовної і матеріальної культури Галичини, розпочавши бібліофільську діяльність. На виставці домашнього промислу в Коломиї (21–30 вересня 1912 р.) був окремий відділ із колекції В. Шухевича, де було представлено писанки, кераміку та його праці про Гуцульщину⁸⁹.

Особове книжкове зібрання Костянтини Малицької – української письменниці, педагога, діячки культурно-освітніх товариств у Галичині⁹⁰, яке перебувало у фонді бібліотеки Національного музею, також очікує на свого дослідника. К. Малицька належить до плеяди національно свідомих педагогів, які боролися за демократизацію шкіл Австро-Угорщини наприкінці XIX – на початку XX століть. Вона працювала в різних педагогічних товариствах – “Просвіті”, “Рідній школі”, “Крайовому товаристві охорони дітей і опіки над молоддю”, була директором дівочої школи імені Т. Шевченка, редактором єдиного на той час українського дитячого журналу “Дзвінок”. Бібліографічна реконструкція її книгозбірні додала б штрихів до портрету цієї цікавої особистості, яка до того ж від 1939 р. працювала старшим бібліографом Львівського філіалу Бібліотеки АН УРСР.

Зібрання священника В. Садовського нараховувало понад 350 найменувань книг у 370 примірниках і згодом стало складовою бібліотеки Національного музею. У відділі стародруків цієї ж бібліотеки зберігалися рідкісні видання московської друкарні

⁸⁷ Свенціцький І. Національний Музей у Львові. У першому півріччю 1920 р. // *Громадська думка*. – 1920. – 26 липня. – С. 3.

⁸⁸ Арсенич П. *Володимир Шухевич (1849–1915): життя і культурно-громадська та етнографічна діяльність*. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 17–23.

⁸⁹ ЦДАЛ, ф. 309, оп. 1, спр. 84, арк. 4.

⁹⁰ Свенціцький І. Національний Музей у Львові в 1921 р. // *Вперед*. – 1922. – 7 січня. – С. 5.

початку XVII ст. зі збірки Володимира Пещанського, дослідника та реставратора іконопису, який у 1922 р. прибув із Херсону до Львова на запрошення Управи Національного музею⁹¹. У листі до митрополита А. Шептицького Іларіон Свенціцький переконував, що саме В. Пещанського можна вважати єдиним фаховим кандидатом на посаду кустоша музейних іконних збірок⁹².

Зібрання наукових бібліотек Львова означеного історичного періоду – це цінний пласт матеріальної і духовної культури та значний за обсягом джерелознавчий матеріал з історії культури, науки і освіти. Ці історико-культурні фонди є органічно сформованими документальними комплексами, які потребують бібліографічної реконструкції.

PERSONAL COLLECTIONS IN THE COLLECTIONS OF UKRAINIAN UNIVERSAL LIBRARIES IN L'VIV (late 19th – early 20th century)

Nataliya KUNANETS'

*Scientific and Technical Library of L'viv Polytechnic National University,
STL, I, Profesors'ka Str., L'viv, 79000, Ukraine, tel. (032) 258-21-28,
e-mail: n_kunan@yahoo.com*

The paper briefly explores the scope and history of the creation of personal book collections held in the collections of the Stavropegial Institute, the People's House, the Shevchenko Scientific Society, the L'viv National Museum's Libraries and elsewhere. The subject content of the collections depended on their owners, whose individual professional or collecting interests, inclinations, aesthetic taste and socio-political beliefs they reflected. The book collections show evidence of the collectors' professional lives and of the scientific nature of the library collections where they were held.

Key words: libraries of L'viv, history of libraries, private libraries.

ЛИЧНЫЕ СОБРАНИЯ В ФОНДАХ УКРАИНСКИХ УНИВЕРСАЛЬНЫХ БИБЛИОТЕК ЛЬВОВА (конец XIX – начало XX вв.)

Наталія КУНАНЕЦЬ

*Научно-техническая библиотека Национального университета "Львовская политехника",
ул. Профессорская, 1, г. Львов, МСП, 79000, Украина, тел. (032) 258-21-28,
эл. почта: n_kunan@yahoo.com*

Кратко проанализированы количественный состав и история формирования личных собраний в фондах библиотек Ставропигийского Института, Народного Дома,

⁹¹ Лильо-Откович З. Про іконостас з церкви воздвиження Чесного Хреста з монастиря Скит Манявський в архівних джерелах (на основі матеріалів Центрального Державного історичного архіву України у Львові, 750 (Український Національний музей у Львові)) // *Бюлетень Львівського філіалу Національного науково-дослідного реставраційного центру України*. – Львів, 2006. – № 1 (7). – С. 58–61.

⁹² ЦДАЛ, ф. 750, оп. 1, спр. 4, арк. 9.

Научного общества им. Шевченко, Национального музея во Львове и др. Содержание этих собраний определялось их владельцами, их индивидуальными профессиональными или собирательскими интересами, отображало склонности, эстетические вкусы, общественно-политические убеждения создателей фондов. Коллекции и собрания отображают специфику деятельности создателей фондов и свидетельствуют о научном характере фондов библиотек, в которых они хранились.

Ключевые слова: библиотеки Львова, история библиотек, частные библиотеки.

Стаття надійшла до редколегії 27.04.2011

Прийнята до друку 30.06.2011